A°. 1840. N°. 63.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG, 25 MEI.

NEDERLANDEN.

LEYDEN, 24 Mei.

Eergisteren met den middag heeft H. K. K. H. Mevrouw de Prinses *van Oranje*, vergezeld van Hoogstderzelver Dochter, Prinses *Sophia*, het Museum van Oudheden alhier bezocht. H. K. K. H. is daarop bij Hoogstderzelver Zoon, Prins *Alexander*, afgestapt, heeft bij Z. K. H. het middagmaal gebruikt en om zeven ure de stad weder verlaten, naar 's Gravenhage terug-keerende.

— Wij hebben het genoegen te kunnen mededeelen, dat de langbeloofde [illegible], op den 8sten [illegible] waarop ook Z. K. H. Prins *Alexander* heeft [illegible], bij den Boekhandelaar *P. Engels* in het licht is verschenen. [illegible] der Plaat mogen wij niet, nalaten den uitgever allen [illegible] te brengen voor de bijzondere zorg, waarmede hij dezelve bij den [illegible] te Dordrecht deed vervaardigen, en meenen te kunnen zeggen, dat dezelve met de beste lithographische platen kan wedijveren. Wij wenschen en vertrouwen dus, dat de uitgever door een ruim debiet voor zijne zorg en moeite zal beloond worden.

De Maskerade wordt op dezelve getrouw voorgesteld; de optogt verbeeldt van de Hoogewoerds Poort af te komen, terwijl de stad haar aloud aanzien op den tijd, waarop de intogt voorviel, op de Plaat heeft blijven behouden. De rand bevat schoone Allegorische Voorstellingen, geheel op de geschiedenis zinspelende; dezelve is ook uitmuntend uitgevoerd.

— Men meldt uit 's Gravenhage van den 22sten Mei:

Z. K. H. de Prins *van Oranje* is heden morgen uit deze Residentie naar Tilburg vertrokken.

— Bij besluit van den 8sten Mei ll., heeft Zijne Maj., voor zoo veel de provincie Holland (Noordelijk gedeelte) aangaat, gevolg gegeven aan de bij Hoogstdeszelfs vroeger besluit van den 4den Augustus 1839, (*Staatsblad* N°. 34), gedane toezegging, om aan ieder der hoofd- en mindere niet tot het leger behoorende officieren, die, onder anderen, bij de thans ontbonden bataljons reserve schutterij, door Hoogstdenzelven zijn benoemd geweest, nader bij een afzonderlijk besluit een eervol ontslag uit deze dienst te verleenen; en mitsdien aan de officieren, welke tot de thans opgeheven 3de, 4de, 6de, 9de en 20ste bataljons reserve-schutterij hebben behoord, onder [illegible] voor de door hen in hunne respective betrekkingen aan Zijne [illegible] en aan het Vaderland bewezene diensten; een eervol ontslag toegekend.

— [illegible] verneemt, dat achtervolgens eene Koninglijke beschikking, Zijne Exc. de Minister van Binnenlandsche Zaken den heer *H. Molineau* heeft ge-[illegible] om op het Groot-Noord-Hollandsche Kanaal en op de andere kana-[illegible] welke hij vooraf aan het Departement van Binnenlandsche Zaken zal [illegible] te nemen met eene stoomboot, welke naar een nieuw model is ingerigt en die hij tot de vaart op die kanalen zou wenschen toe-[illegible] zien, zoowel voor het vervoer der reizigers als der koopwaren; [illegible] het uitdrukkelijke voorbehoud, om de door den heer *H. Molineau* [illegible] concessie toe te staan of te weigeren, naar den uitslag dezer [illegible], behooren gedaan te worden.

— De afdeelingen van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn heden [illegible] de bij dezelve aanhangige ontwerpen van wet vergaderd geweest.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer hebben heden overwogen de [illegible] der Regering op de bedenkingen, welke nader in de sectiën gemaakt waren, ten aanzien der laatste zeven ontwerpen tot herziening der grondwet.

— Naar men verneemt hebben de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, over het algemeen met een waar genoegen het voorstel van wet ontvangen, strekkende, om het beginsel der Ministeriële verantwoordelijkheid uitdrukkelijk in de grondwet op te nemen. Men zag daarin een blijk van de bereidwilligheid der Regering om aan het zoo stellig geuit verlangen der Kamer gehoor te geven, en men betuigde deszelfs dankbaarheid voor [illegible] der Regering tot de wenschen der Kamer, die de gegronde hoop gaf, het moeijelijke werk der herziening onzer grondwet, met gemeen overleg, tot het meeste welzijn van Nederland, tot stand te zullen kunnen brengen.

Eenige leden meenden, dat de Ministeriële verantwoordelijkheid genoegzaam in den geest der grondwet lag opgesloten en verlangden daarvan geene andere ontwikkeling. Anderen wenschten de verantwoordelijkheid in meer uitgestrekten zin te zien daargesteld, met alle hare gevolgen, om mogelijke botsingen tusschen de verschillende staatsmagten op de geschikste wijze te kunnen uit den weg ruimen, en wilden die in verband gebragt hebben met [illegible] van regtstreeksche verkiezing en ontbindbaarheid der Kamer.

De meerderheid verlangde echter in de grondwet het beginsel uitgedrukt te zien, dat de Ministers, als belast met de uitvoering van alle maatregelen van algemeen bestuur, aansprakelijk zijn voor de wijze waarop zij dit verrigten.

Het ontwerp, dat deswege aan de Kamer is aangeboden, scheen, wat deszelfs redactie betreft, weinig bijval te zullen verwerven. Onder anderen vestigden de leden hunne aandacht op de voorgestelde bepaling dat de Ministers deswege verantwoordelijk waren volgens de wet. Zal dit beduiden, dat eene afzonderlijke wet die verantwoordelijkheid nog zal moeten regelen, zoo als zulks op meer andere plaatsen het geval is, waar bij de grondwet de regeling eener zaak aan de wet wordt overgelaten; of wordt daardoor be-[illegible], dat zij alleen wegens misdrijven, door de bestaande wetten omschreven, gestraft zullen kunnen worden. Eenige leden vraagden of hierdoor wel [illegible] het misbruik te keer zoude worden gegaan van, door Ministeriële [illegible], aan de wet zoodanig eene interpretatie te geven, die wel aan de letter derzelve, maar niet aan de bedoeling der wetgeving beantwoordt?

Bij de eerste zinsnede merkte men op, dat de herhaling van het woord [illegible] moest worden vermeden, daar het wel van zelf spreekt, en, [illegible], zonderling klinkt: „dat de hoofden der Ministeriële departementen belast zijn met *de uitvoering* van hetgeen hun *ter uitvoering* wordt opgedragen."

Men oordeelde, dat in de bijvoeging aan het slot van den eersten zin: *en ter uitvoering aan hun worden opgedragen* eene beperking scheen te leggen, welke velen niet konden goedkeuren, naardien uit de bijvoeging dier woorden zoude kunnen afgeleid worden, dat er nog altoos als het ware eene afzonderlijke *opdragt ter uitvoering* bij de verordeningen en besluiten zouden moeten gevoegd zijn, om den Minister verantwoordelijk te kunnen stellen. Men gelooft dat de twijfel geheel kan wegvallen, wanneer hier gelezen wordt: OF *ter uitvoering aan hen worden opgedragen*, waarmede ook de tegenstelling beter uitkomt.

De in de grondwet onbekende uitdrukking van: *De Natie*, kwam ook aan sommigen niet gelukkig voor, evenmin als die van: *ter waarborging van den Koning*; men geloofde dat die tusschenvoeging hier eigenlijk weinig te passe komt en veilig kan weggelaten worden. Men vraagde, voor wien anders dan voor den Koning en het geheele Volk toch die waarborg zou kunnen strekken?

Bijzonder merkte men op, dat er geenzins schijnt gedacht te worden aan het geval, dat, zonder het bestaan van eenig Koninglijk bevel of verordening, [illegible] zoude behooren onderteekend te zijn, de grondwet of eenige andere wet eens niet wierd uitgevoerd, geheel in vergetelheid wierd gelaten; en men vraagde, of de Ministers voor zoodanige veronachtzaming, door bij absentie van een besluit, niets te doen, ook niet verantwoordelijk behooren gesteld te worden?

Men vermeende deze vraag toestemmend te moeten beantwoorden, en zoude eene bijvoeging, in dien geest, verlangen. Men konde zich niet vereenigen met de laatste woorden der bijvoeging: *zij zijn hiervoor verantwoordelijk volgens de wet*, indien toch hier met *de wet* de *strafwet* mogt worden bedoeld. Men oordeelde dat dit eene limitatie daarstelde, welke aan de geheele bijvoeging geene meerdere kracht liet, dan in art. 177 der grondwet reeds gelegen is; anders ware het, indien deze uitdrukking, in den zin eenen nadere wet, over de hier bedoelde verantwoordelijkheid te maken, wierd opgenomen.

Men heeft gevraagd, of het dus genaamde contre-seign, niet alleen op besluiten en verordeningen moest worden toegepast, naar dien hetzelve bij wetten, welke de Koning en de Staten-Generaal te zamen maken, eigenlijk niet te pas kwam, en verscheidene wetten anders de mede-onderteekening van meer dan eenen daarbij betrokken Minister zouden vereischen.

Maar andere leden vonden het voorschrift ook ten deze noodig, ten einde den juisten inhoud van nieuwe wetten te waarmerken. Het scheen in allen geval overeenkomstig den aard der zaak, om de Ministers ten deze niet verder verantwoordelijk te stellen, dan voor de rigtige invoering, uitvoering of toepassing der wetten.

Men deed opmerken, dat, uit een nader oogpunt de zaak gezien, het niet kan aangaan, de Ministers met de uitvoering der wetten onbepaald te belasten en hen daarvoor verantwoordelijk te stellen, daar de uitvoering van onderscheidene wetten aan bepaalde autoriteiten is opgedragen of opgedragen kan worden, waarvan als voorbeeld art. 145 van de grondwet kan worden aangevoerd. Men gaf in overweging of hier niet tusschen dat art. en het ontwerp, zoo al niet eene stellige tegenstrijdigheid, ten minste eenige onduidelijkheid zal ontstaan.

Sommige leden, hoezeer eene betere redactie gewenscht hebbende, verklaarden echter, in het voorgestelde, de verantwoordelijkheid voldoende te vinden uitgedrukt, welke zij oordeelen met de ware principes van onzen monarchalen Regerings-vorm overeen te komen, namenlijk, dat de Ministers, als uitvoerders der bevelen des Konings, verantwoordelijk kunnen en moeten worden voor de veronachtzaming en schending der grondwet en andere algemeene wetten, door de besluiten en algemeene verordeningen bij hen onder-[illegible] de laatste bepaling, *dat zij verantwoordelijk zullen zijn volgens de wet*, hiermede verstaande de *strafwet*, volkomen goed en voldoende.

Enkele leden, de moeijelijkheden gevoelende van het bijeenbrengen eener goede en voldoende redactie; zoodra men veel bepalen of beperken wil, oordeelden dat het beter ware geweest niets meer in de grondwet op te nemen, dan deze twee hoofddenkbeelden: dat de persoon des Konings niet verantwoordelijk is voor de daden zijner regering, en deze verantwoordelijkheid alleen rust op de hoofden der Ministeriële departementen.

De antwoorden der Regering op deze bedenkingen, en, naar men hoopt, ook een beter opstel van het ontwerp van wet, worden eerstdaags te gemoet gezien.

— *Van den 23sten Mei.* Naar men verneemt, zal de Regering eerstdaags antwoorden op de bedenkingen, welke in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gemaakt zijn, ten aanzien van het ontwerp van wet, betrekkelijk de Ministeriële verantwoordelijkheid. Men verzekert tevens, dat er een nieuw opstel van dat ontwerp zal worden aangeboden.

— Van Regeringswege is thans ook bij de Kamer ingekomen de volgende beantwoording op de bedenkingen, welke in de sectiën gemaakt zijn omtrent den inkoop en de aflossing van schuld en tot voorziening in de behoefte van het Syndicaat over het jaar 1840:

„Behalve de vragen, die door vele leden in de afdeelingen zijn gedaan, tot het bekomen van ophelderingen nopens de staten, welke zoo in het jaar 1839 als nu laatstelijk bij de aanbieding van de tegenwoordige wet, *vertrouwelijk*, aan Hun Edel Mogenden zijn medegedeeld geworden, komen in de processen-verbaal van de afdeelingen menige bedenkingen voor, nopens het wezen van die wet, welke men trachten zal op de meest volledige wijze te beantwoorden:

Art. 1. Met betrekking tot art. 1 is de bedenking gemaakt, dat het kapitaal uitgestelde schuld en daartoe behoorende kansbiljetten, reeds door het Amortisatie-Syndicaat, krachtens art. 2 der wet van den 24 December 1829, (*Staatsblad* N°. 80), vernietigd, daar bij *f* 2,072,800, in plaats van tot *f* 2,004,000, (zijnde de som van *f* 2,004,800 klaarblijkelijk eene drukfout), had moeten worden uitgetrokken. Deze bedenking zal van zelve vervallen, wanneer men in aanmerking neemt, dat de overgang der uitgestelde tot de werkelijke schuld, moet plaats hebben met den aanvang van elk jaar, zoodat het Amortisatie-Syndicaat, om aanvankelijk met den 1sten Januarij 1840 den overgang voor dat jaar te kunnen doen voortgang hebben, gehouden is geweest, om, in den loop van het jaar 1839, het daartoe noodige kapitaal aan te koopen, en op den eersten dag des jaars 1840 beschikbaar te stellen.

Hieraan door het Amortisatie-Syndicaat voldaan zijnde, kan het wel geen twijfel lijden, dat, *in den loop van het jaar* 1840, door het Syndicaat zal moeten worden aangeschaft, zoo veel als tot den overgang voor 1841 vereischt wordt, namelijk *f* 3,075,000, welke som wordt zamengesteld als volgt:

Voor den jaarlijkschen overgang over het jaar 1840 . . .	*f* 5,000,000.
Voor de gedane nalotingen	- 79,000.
	f 5,079,000.
af het kapitaal voor het jaar 1841 reeds vernietigd ad . . .	- 2,004,000.
blijft . . .	*f* 3,075,000.

De aanschaffing van dit kapitaal, waarover de houders der voor het jaar

1841 uitgeloote kansbiljetten reeds in Januarij 1841 moeten kunnen beschikken, behoort dus tot de bemoeijenissen en verpligtingen van het Amortisatie-Syndicaat, waaraan nog in 1840 zal moeten worden voldaan.

Art. 2. Hoezeer wel in de sectien, door een meerder of minder getal leden, bedenkingen in het midden zijn gebragt tegen het voorstel, om de aflossing van $4\frac{1}{2}$ pCts. schuldbekentenissen over 1840 te bepalen op *f* 500,000, mag men zich overtuigd houden, dat het doen van eene aflossing over het algemeen bijval heeft gevonden. Dit aangenomen zijnde, zal het niet noodig zijn stil te staan bij het aangegeven denkbeeld om die aflossing tot één, twee of drie tonnen gouds te beperken, en na hetgeen deswege in sommige afdeelingen en bepaaldelijk met veel grond in het proces-verbaal van de vierde afdeeling is aangevoerd geworden, zoude de Regering het als zeer onraadzaam beschouwen, om, nu het voorstel van eene aflossing ten bedrage van een half millioen eens gedaan is, in die som eenige verandering, vooral niet eenige vermindering te brengen.

Art. 3. De bedenkingen, ingebragt tegen het vinden van de som van nagenoeg zes millioenen, voor de dienst van het Syndicaat over 1840 gevorderd, door tegeldemaking van een gedeelte van het aanwezig kapitaal van dertig millioen Oost-Indische schuld à 4 pCt. komen aan de Regering niet voor van genoegzaam gewigt te zijn, om op dit voorstel terug te komen, en andere middelen van voorziening aan te wijzen, welke zeker niet minder bezwarend zouden zijn, en niet anders zouden kunnen worden gevonden dan in het daarstellen van eene nieuwe schuld, tot rentebetaling en latere aflossing, waarvan nieuwe middelen zouden moeten worden aangewezen.

Het Amortisatie-Syndicaat, door het verlies der inkomsten, welke hetzelve uit de voormalige Zuidelijke provinciën genoot, en door het voortdurend gemis van de jaarlijksche dotatie van *f* 2,500,000 in de noodzakelijkheid gebragt om zich, tot gaandehouding van de dienst tot aan het einde van 1840, gelden aan te schaffen, zal wel niemand in twijfel kunnen trekken, dat de meest eenvoudige weg deze is, om gebruik te maken van de fondsen, welke deze instelling bezit, en dan bepaaldelijk ook van een gedeelte van het kapitaal van dertig millioen Oost-Indische schuld, hetwelk reeds, ten nadeele van deze instelling door de bepalingen van de wet van 24 April 1836 (*Staatsblad* N°. 11,) verandering heeft ondergaan; maar nimmer, ook niet ten gevolge van het Koninglijk besluit van 1 Junij 1830 (*Staatsblad* N°. 13,) waarbij eene eerste reeks van schuldbekentenissen à $3\frac{1}{2}$ pCt. is voorgesteld, heeft opgehouden een deel uit te maken der bezittingen van het Amortisatie-Syndicaat, waarop alle de schuldhouders van die instelling regt hebben en over hetwelk alzoo in hun gemeen belang vrijelijk kan worden beschikt.

— Zijne Maj. heeft tot Dijkgraaf van Rhijnland, in plaats van wijlen den heer *P. Cunaeus*, benoemd Mr. *J. J. van Hees van Berkel*, tot dus verre Officier van Justitie bij de Arrondissements-Regtbank te Utrecht.

— Sedert de laatst gedane bekendmaking, zijn door de belanghebbenden geligt de navolgende door Z. M. verleende octrooijen:

Een octrooi, in dato 15 Februarij 1840, voor den tijd van vijftien jaren verleend aan *L. R. de Beaudos*, Markies van Castéja, woonachtig te Parijs, domicilium verkozen hebbende bij *C. C. Uhlenbeck*, te Amsterdam, op de uitvinding van verbeteringen in de middelen om met stoom of andere krachten vaartuigen voort te stuiven, gelijk ook op de toepassing dier middelen op locomotiven en fabrijken.

Een octrooi, in dato 29 Februarij 1840, voor den tijd van vijf jaren verleend aan *W. Minderhout*, te Middelburg, op de uitvinding van eene verandering in ophaalbruggen, door middel van ijzeren hefboomen, in plaats van gewone wippen en meijbinten.

Een octrooi, in dato 29 Februarij 1840, voor den tijd van tien jaren verleend aan *J. van Daehne en Comp.*, te 's Gravenhage, op de invoering van eene nieuw uitgevonden waterpomp.

Een octrooi, in dato 1 Maart 1840, voor den tijd van tien jaren verleend aan *G. van Tol*, te Boskoop, op de uitvinding van drijvers, geschikt om met buitengewonen spoed goederen en personen op rivieren en kanalen te vervoeren.

Een octrooi, in dato 3 Maart 1840, voor den tijd van vijf jaren verleend aan *F. De Larbre*, Fransch onderdaan, domicilium gekozen hebbende bij *A. S. Preston*, expediteur te Rotterdam, op de invoering van een mechanischen regulateur voor water en stoomwerktuigen ter regeling van derzelver beweegkracht.

Een octrooi, in dato 24 Maart 1840, voor den tijd van tien jaren verleend aan *A. Perpigna*, te Parijs, domicilium verkozen hebbende bij *C. C. Uhlenbeck*, te Amsterdam, op de invoering van eene nieuw uitgedachte ronddraaijende stoommachine.

Een octrooi, in dato 29 Maart 1840, voor den tijd van tien jaren verleend aan *B. van der Vliet*, woonachtig te Parijs, domicilium hebbende verkozen als voren, op de invoering van verbeteringen in het bleeken der weefsels van vlas, katoen en andere zelfstandigheden, alsmede van vezelachtige stoffen, gelijk mede van verbeteringen in de toestellen, welke daartoe gebezigd worden.

Een octrooi, in dato 29 Maart 1840, voor den tijd van vijftien jaren, verleend aan *A. de Stappers*, woonachtig te Luxemburg, domicilium gekozen hebbende in het logement *de Gouden Leeuw*, te 's Gravenhage, op de uitvinding van een werktuig, waaraan hij de benaming heeft gegeven van *Petite machine économique d'assechement de de Stappers.*

Een octrooi, in dato 4 April 1840, voor den tijd van tien jaren verleend aan *J. Chevalier en Comp.*, te 's Hertogenbosch, op de uitvinding van eene nieuwe bewerking in het fabriceren van mousserende en niet mousserende fruitwijnen.

— Aan Zijne Exc. den Minister van Staat, *ad interim* belast met het bestuur der financien, gebleken zijnde, dat er verschil van gevoelen bestond of de gunstige bepaling van alinea 4 van art. 45 der wet op het personeel, van den 29 Maart 1833, ook dan nog ingeroepen kan worden, wanneer als afgeschaft opgegevene paarden voor narren-sleden gebruikt worden, aangezien men namelijk hier het gebruik der paarden voor narren-sleden als onbelast wil hebben beschouwd, wanneer dit geschiedt door landbouwers, doch elders die paarden als onbepaald belastbaar wil aanmerken, zoo heeft welgemelde Minister dienaangaande te kennen gegeven, dat het Zijn Hoog Ed. Gestr. in den geest der wet en naar billijkheid is toegeschenen, dat wel als belastbaar moeten worden aangemerkt de paarden door de landlieden gebezigd wordende voor eigenlijk gezegde narren-sleden, doch dat in zooverre als onbelastbaar kunnen beschouwd worden de paarden der landlieden, in den winter gebruikt wordende voor eenvoudige houten bakken, en welke gelijk te stellen zijn met de rijtuigen zonder veren of riemen.

— Naar aanleiding eener interpretatie van Z. Exc. den Minister van Staat, belast *ad interim* met het bestuur der financien, moeten ook de Adjudanten bij de corpsen infanterie, met uitzondering van die, welke bij een reserve-bataljon geplaatst zijn, volgens het reglement van dienst een paard houden.

— Naar men verneemt, zullen de garnizoens-veranderingen der artillerie in den aanvang der volgende maand Junij plaats hebben. De 1ste en 4de compagnie van het 4de bataljon artillerie Nationale Militie vertrekken uit 's Hertogenbosch naar Venlo en Maastricht en de 5de compagnie van dat bataljon uit Gorinchem mede naar Maastricht. De beide 1ste compagnien worden vervangen door twee compagnien van het 3de bataljon veld-artillerie en de laatstgemelden door eene compagnie van het 3de bataljon Nat. Milit.

Zoodra deze beweging is afgeloopen, vertrekken de 2de en 3de compagnien van het 4de bataljon artillerie Nationale Militie, uit Breda naar Venlo en de staf naar Maastricht, en eindelijk verwisselen de 7de, 8ste en 9de compagnien van het genoemde bataljon met de overige compagnien van het 3de bataljon veld-artillerie.

— Naar men verneemt, is de Française, die dezer dagen alhier is gearresteerd, en die de policie voor Madem. *Vaudrey* had aangezien, weder op vrije voeten gesteld, daar dat vermoeden gebleken is, ongegrond te zijn geweest. De twee aanzienlijke Engelschen, die mede in hechtenis genomen zijn, bevinden zich alsnog, ter zake van gepleegde mishandelingen, in de gevangenis. Hunne arrestatie maakt de algemeene belangstelling gaande.

— Een bijzonder berigt uit 's Hage van den 22sten behelst het volgende:

Er zijn heden onderscheidene geruchten nopens nieuwe benoemingen van hooge Staatsambtenaren in omloop. Dezelve dragen den stempel van echtheid, en zijn mij geworden uit bronnen, waaraan ik in allen gevalle waarde genoeg hecht, om u van die geruchten niet onkundig te laten, u slechts ten overvloede nog daarbij doende opmerken, dat ik desniettemin voor de waarheid dier geruchten in geenen deele kan instaan; zoo wordt verzekerd, dat Zijne Exc. de tegenwoordige interimaire Minister voor de Kolonien, de heer *Baud*, tot Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, en de gewezen Gouverneur-Generaal Baron *van der Capellen* tot Minister voor de Kolonien zou worden benoemd. Als Minister van Financien wordt de heer *de Jonge van Campens Nieuwland* gedoodverwd. Men wil eindelijk ook nog weten, dat de Minister van Binnenlandsche Zaken, Generaal *de Kock*, zijn ontslag heeft gevraagd.

— Aan de Roomsch-Katholijke gemeenten te Monnikendam, te Herpen en te Leur zijn respectivelijk Rijks subsidien toegestaan, zoo tot vergrooting en herstel der kerkgebouwen als pastorijen.

— Uit Groningen meldt men van den 21 Mei:

Heden voormiddag heeft de heer *Johannes Lenting*, in de kerk der Doopsgezinden, het Hoogleeraarsambt in de faculteit der bespiegelende wijsbegeerte en letteren aan deze Hoogeschool aanvaard, met het houden eener Latijnsche redevoering, ten onderwerp hebbende: *De utilitate ac necessitate plenioris et interioris veterum linguarum cognitionis iis, qui in Academia doctrinae honores petere, et artis suae aliquando laudem aut gloriam quaerere cupiant;* dat is: *Over het groote nut en zelfs noodzakelijkheid eener volledige en diepgaande kennis der Grieksche en Latijnsche talen voor degenen, die eene geleerde betrekking in de maatschappij wenschen te bekleeden en zich daarvan eervol te kwijten.*

— In den morgen van Dingsdag den 19den dezer, omstreeks drie uren, zijn alhier door de Justitie gearresteerd drie personen, zijnde de boekdrukker *J. H. Bolt*, *J. W. Oving* en een acteur, behoorende tot den troep van den heer *Neiss*, welke zich, naar men zegt, in eene der wafelkramen honende en beleedigende uitdrukkingen hadden veroorloofd jegens het Koninglijk Huis en het Openbaar Gezag; de drie bovengenoemde personen zijn in den loop van den dag, na ingewonnene informatien, weder in vrijheid gesteld, doch de boekdrukker *J. H. Bolt* is gisteren avond weder in verzekerde bewaring genomen, en naar het huis van burgerlijke en militaire verzekering alhier overgebragt.

— Te Assen is den 20sten Mei het nieuw gebouwde Provinciaal Geregtshof plegtig in bezit genomen. De President van dat Hof, Mr. *S. Gratama*, hield bij deze gelegenheid eene plegtige inwijdingsrede.

T U R K Y E.

Eene zamenzwering te Smyrna, ten doel hebbende, om de Christen-bevolking op het Paaschfeest der Grieken gewapenderhand aan te vallen, de stad in brand te steken en de huizen te plunderen, was gelukkig door de Consuls der vreemde natien ontdekt, die aan den Gouverneur aanboden om de Europesche bezetting der schepen te ontbieden; hetgeen deze echter heeft afgeslagen, meenende hij genoegzame magt te hebben om het oproer te beteugelen; 500 Turken werden als de deelhebbers aan den aanslag aangewezen; de stad werd dag en nacht door gewapende troepen bewaakt, en was den 1sten Mei nog volkomen rustig.

— In Servie heeft zich hevige wederstand tegen de bestaande orde van zaken geopenbaard, inzonderheid betoont men zich zeer verbitterd tegen den Regeringsraad, die den jongen Vorst is toegevoegd, en dringt op desselfs afzetting aan; ook wil men den zetel van het bestuur naar Kragujewicz verlegd zien. Talrijke benden van opstandelingen zijn gewapend naar Belgrado opgetrokken, en niet dan op aandrang van Vorst *Michael* zelven, die hen, door den Metropolitaan en den Russischen Consul begeleid, te gemoet getrokken was, tot de belofte te brengen geweest, dat zij die stad niet zouden overrompelen. Bij de afzending dezer berigten verspreidde zich het gerucht, dat de leden van den Regeringsraad, aan welke de val van Vorst *Milosch* voornamelijk wordt toegeschreven, vrijwillig hun ontslag hadden ingediend.

— De pest maakte den 17den April te Alexandrie nog veel verwoesting, daar dagelijks omstreeks 30 menschen aan dezelve bezweken.

R U S L A N D.

Z. Exc. de Graaf *van Schimmelpenninck*, Nederlandsch Gezant te Petersburg, heeft den 10den Mei eene afscheids-audientie bij Z. M. den Keizer gehad.

— In een berigt uit Galacz van 2 Mei leest men het volgende:

De berigten uit de Russische havens aan de Zwarte zee worden van dag tot dag verontrustender. De geheele Circassische kust schijnt in de magt der inboorlingen gevallen te zijn. Ook het fort Nikolaas is bezweken, waar eene menigte proviand en krijgsbehoeften benevens belangrijke ammunitiemagazijnen de buit der overwinnaars geworden zijn. Aangemoedigd door de voordeelen, die de Circassische stammen behaald hebben, komen nu ook de bewoners der gebergten van Lesghistan te voorschijn en vereenigen zich met de overwinnaars, wier magt daardoor reeds tot over de 20,000 man geklommen is, en die nu reeds Anapa bedreigen! Sudschuk-Kaleh moet nog niet aangetast zijn.

De aanvoerder der vereenigde Circassiers is de bekende dappere *Hamil*, onder wiens bevelen een groot aantal Poolsche officieren aan den strijd deel neemt. *Hamil* zelf heeft, volgens de berigten, voortdurend drie Poolsche staf-officieren bij zich, wier raad hij bij grootere ondernemingen opvolgt.

Vreemd steekt bij deze berigten eene zekere werkeloosheid af, die men bij de Russische Generaals in de noordelijke havens van de Zwarte zee gewaart. Er werden wel, op het berigt van de vorderingen der Circassiers, maatregelen genomen om 10,000 man troepen naar de meestbedreigde punten over te voeren; de manschappen werden zelfs ingescheept, maar de schepen bleven met de troepen aan boord onbewegelijk in de havens liggen, en tot op dit oogenblik schijnt nog geen derzelven naar de Circassische kust gezeild te zijn. Men acht namelijk deze troepen niet talrijk genoeg, en meerdere zijn niet beschikbaar, daar, op grond van de laatste bevelen, die uit St. Petersburg te Odessa ontvangen zijn, een nieuw leger aan de Pruth moet worden bijeengetrokken, dat uit 50,000 man bestaan zal; terwijl er zoowel in Sebastopol als in Odessa eene genoegzame krijgsmagt moet blijven, om, in geval van nood, Konstantinopel te beschermen. Dit baart geene geringe verlegenheid, waarin men nieuwe instructien moet afwachten, alvorens krachtdadige maatregelen tegen de Kaukasische stammen genomen kunnen worden.

P O R T U G A L.

Uit Lissabon loopen de berigten tot 9 Mei en brengen niets bijzonders aan. Alleen ziet men uit dezelve, dat de betrekkingen tusschen Portugal en Engeland meer gunstig stonden. Ondertusschen werd de vrees geüit

dat dit weldra spoedig zou kunnen veranderen, omdat, daar Engeland vordert, dat Portugal aan zijne financiële beloften zal voldoen, dit land echter niet in staat zal zijn om de reeds aangekondigde betalingen voor de maanden December en Januarij te kunnen voldoen.

De Marquis *Saldanha*, vergezeld van eenen Colonel en Kapitein zou zich naar Londen begeven, ten einde met Lord *Palmerston* omtrent de vorderingen van het voormalig Engelsch-Portugeesch legioen te beraadslagen.

DUITSCHLAND.

Na den Hongaarschen Rijksdag den 13den Mei gesloten te hebben, zijn HH. MM. de Keizer en Keizerin van Oostenrijk uit Presburg dienzelfden dag naar Weenen teruggekeerd.

— De Baron *Mollerus*, Minister der Nederlanden te Weenen en de Graaf *van Loewenhjelm*, Minister van Zweden aldaar, zouden binnen weinige dagen die stad verlaten, en van het verlof gebruik maken, hetgeen hun door hunne respective Hoven verleend is.

— Z. K. H. de Erfprins *van Oranje* is den 19 Mei uit Stuttgardt te Darmstadt aangekomen, om bij den Russischen Grootvorst-Troonopvolger een bezoek af te leggen. Hij is den 20sten naar Stuttgardt teruggekeerd.

— In het jaar 1839 zijn in het Koningrijk Hanover 54,882 kinderen geboren en 39,218 personen gestorven; het getal der gesloten huwelijken bedroeg 13,074.

— De landverhuizingen uit Wurtemberg en Beijeren, vooral uit Rhijn-Beijeren en Hessen-Darmstadt naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, worden dit jaar in grooten getale ondernomen; vele gegoede en fatzoenlijke lieden nemen aan dezelve deel.

— Den 1sten Mei had te Fr[illegible]enreuth eene bedroevende gebeurtenis plaats. Van de zijde van het landgeregt Tirschereuth werden gensdarmen en geregtsdienaars gevraagd, om een landman, die eigenaar van een stuk land was geworden, hetwelk door het bestuur, uit hoofde van weigering om de belasting te betalen, geregtelijk was verkocht, in de bebouwing van hetzelve te beschermen. Toen men op het land kwam, geraakte men dadelijk handgemeen met den vorigen eigenaar en met diens zoon en dochter. De zoon schoot een gensdarme met een pistool ter neder, greep daarop een mes, bragt den stations-Commandant van Tirschereuth een steek toe en wierp hem ter neder. De stations-Commandant van Falkenburg wilde zijn makker redden; doch op het oogenblik, dat hij den moordenaar grijpt, slaat de vader hem met een bijl het hoofd aan tweeën. De dochter streed woedend met een mestvork en bragt aan eenige personen wonden toe. De landman heeft zich daarop met de zijnen in zijn huis verschanst. Uit Regensburg zijn militairen ontboden, om de moordenaars met geweld te vatten.

GROOT-BRITANNIE.

LONDEN den 20 Mei. Naar men wil, zou de Koningin, wegens groote uitgaven, zich in geldverlegenheid bevinden.

— In het Lager-Huis is het voorstel van wet, om het tekort in de staatsinkomsten gedurende dit jaar met eene verhooging der belastingvoorwerpen van 5 pCt. te bestrijden, met groote meerderheid aangenomen.

Lord *Palmerston*, daartoe gevraagd, heeft in het Lager-Huis verklaard, dat van den heer *Mandeville*, den Gezant te Buenos-Ayres, dezer dagen depêches ontvangen zijn, volgens welke hij ijverig met de Fransche Gevolmagtigden onderhandelde, ten einde de vijandelijkheden der Franschen tegen verschillende Zuid-Amerikaansche Staten geheel te doen ophouden. Lord *Palmerston* kan niet ontkennen, dat behalve deze vijandelijkheden, Frankrijk zich ook mengde in de bijzondere geschillen tusschen de Zuid-Amerikaansche Republieken, en met name in den oorlog tusschen Monte-Video en Buenos-Ayres krachtdadig partij trekt.

— De Nederlandsche Gezant, Ridder *Dedel*, heeft aan den Hoogleeraar *Elmes*, van het collegie van burgerlijke ingenieurs, eene gouden medaille van wege Zijne Maj. den Koning der Nederlanden geschonken, wegens het aan hem gezonden werk: *Survey of the Port of London.*

— Hoewel de matigheidsgenootschappen in Engeland vermeerderen, neemt daardoor het gebruik van sterken drank niet alleen niet af, maar onder de [illegible] niettegenstaande de hooge regten op denzelven binnen korten tijd het gebruik van 9 tot 29,000,000 gallons (de gallon bedraagt $4\frac{1}{2}$ Nederlandsche kan) vermeerderd is.

— Te Londen baart het besluit der Fransche Regering, om het gebeente van *Napoleon* naar Frankrijk over te voeren, zeer veel verwondering, daar men niet zonder grond meent, dat *Lodewijk Philips* zich dien stap spoedig zal beklagen, dewijl de onderscheiden partijen onder het volk noodeloos in beweging zijn gebragt.

FRANKRIJK.

PARIJS den 22 Mei. De geruchten, die geloopen hebben, dat ook de Koning door de mazelen aangetast was, blijken geheel en al bezijden de waarheid te zijn, daar Z. M. den 20sten in het park van Neuilly eene wandeling gedaan heeft.

— De Commissie, die met het onderzoek van de wet belast is, op het overbrengen van het gebeente van *Napoleon* naar Frankrijk, heeft, om zelve over de voegzaamheid der plaats te kunnen oordeelen, waar het stoffelijk overblijfsel van dien man gelegd zou worden, zoowel de kerk der Invaliden, als die van *la Madelaine* en het Pantheon bezocht, en daarna haar oordeel met 8 tegen 1 stem uitgebragt, dat de door het Ministerie voorgestelde plaats, de kerk namelijk der Invaliden, de geschikste was om aldaar voor *Napoleon* een gedenkteeken op te rigten.

Verder heeft zij nog bepaald, dat het lijk in dat gedeelte des gebouw der Invaliden, hetwelk onder het koepeldak gelegen is, met deszelfs vier kapellen, bevattende al de attributen en insignien van het Keizerrijk, in een praalgraf zal gelegd worden en voortaan in dat gedeelte geene verdere begravingen zullen mogen geschieden; de beide grafplaatsen echter van *Turenne* en *Vauban*, onder dat koepeldak gelegen, zullen er mogen blijven. — Ook heeft die Commissie nog verder bepaald, dat ter eer van den ex-Keizer een standbeeld te paard zal worden opgerigt, de plaats nader te bepalen.

— De Minister *Thiers* heeft een aanzoek ontvangen, om, te gelijk met het overschot van *Napoleon* tevens van St. Helena het register te laten halen, waarop al de bezoekers van het graf van *Napoleon* hunne namen geschreven hebben.

— De Kamer van Afgevaardigden beraadslaagde den 20sten over het voortduren van het octrooi der bank. Onderscheiden gevoelens zijn bij deze gelegenheid uitgebragt. Onderscheiden leden hebben gemeend, dat die instelling wel kon vervallen, daar zij niet veel nut aanbragt. De heer *Mauguin* onder anderen wilde, dat zij een grooter bedrag aan papier uitgaf, daar de thans in Frankrijk in omloop zijnde geldswaarde niet genoegzaam was voor de behoefte. Hij schatte de in dat rijk aan gereed geld aanwezige som op 1600 millioen franken. De Minister *Thiers* meende echter, dat die schatting veel te gering was, en noemde de som van 3000 millioen. De bestrijders der bank schenen over het algemeen tot het gevoelen over te hellen, dat de Kamer omtrent dit ingewikkeld onderwerp nog niet genoegzaam was ingelicht, en dat deswege een opzettelijk onderzoek moest plaats hebben. De heer *Jacques Lefèvre* is als een warm verdediger der bank opgetreden en heeft vooral ook het geopperde denkbeeld, om kleinere bankbriefjes dan van 500 franken uit te geven, onraadzaam gekeurd. Natuurlijk is de treurige loop, dien het bankwezen in de laatste jaren in Noord-Amerika genomen heeft, door hem en anderen bij herhaling ter sprake gebragt. In de zitting van den 20sten heeft de Minister *Thiers* in eene lange redevoering op de aanneming van het wetsontwerp aangedrongen, en vooral ook de diensten, door de Fransche bank gedurende de laatste jaren, inzonderheid tijdens het algemeene wantrouwen kort na de omwenteling van 1830, bewezen, in het oog doen vallen.

Dit wetsontwerp is in eene volgende zitting met eene meerderheid van 252 tegen 58 stemmen aangenomen.

— Het fregat *la Magicienne* heeft den 20 Mei Brest verlaten, om in de Chinesche zee gestationeerd te blijven. Men meent daaruit te mogen opmaken, dat de Fransche Regering zich met de gebeurtenissen in China zou willen bemoeijen.

— Een Parijsch blad bevatte dezer dagen de volgende uitvallen, bij gelegenheid, dat het redeneerde over de invoering in Frankrijk van *Napoleons* lijk:

Wie zal, bij het verschijnen van die lijk-urn op ons grondgebied vooruit treden om dezelve te ontvangen? Welke zijn de namen van hen, die den Keizer getrouw zijn gebleven? Hoe kort zal de lijst der genoodigden dan zijn, maar hoe lang zal dezelve wezen, zoo men de uitnoodiging uitstrekt tot allen, die hem verraden hebben! Zal men er tegenwoordig zien die senateuren, die, door zijne weldaden verrijkt, na voor zijnen voorspoed gekropen te hebben, met zijne tegenspoeden gewoekerd hebben? Zal men er die Generaals tegenwoordig zien, die den oorlogsroem moede en van buit overladen, hunnen Keizer, dien zij het hart niet hadden te volgen, overgeleverd hebben? Zal men er die hovelingen aanschouwen, die sedert zoo vele afgoden hebben aangebeden? Gij, die zoo vele eeden hebt gestapeld op de eeden van trouw, die gij aan *Napoleon* had gezworen, zult gij er zijn, mijnheer *Pasquier*? Zult gij er zijn, mijnheer *Soult*, gij, die hem de benamingen van gelukzoeker en van dwingeland hebt toegevoegd? Gij, mijnheer de lofredenaar van zijn despotismus, maar die hem, zoodra zijn tegenspoed begon, verloochend hebt, zult gij er zijn, mijnheer *Molé*? Gij, die het schavot aan *Didier* heb doen beklimmen en die den Maarschalk *Ney* ter dood hebt doen voeren, mijnheer *Decazes*, zult gij er u vertoonen? *Sequier*, *Portalis*, *Rambuteau*, *Delaborde*, *Pasquier*, *Soult*, *Molé*, *Decazes*, verradende senateuren, ontrouwe Generaals, geveinsde hovelingen! Ziedaar dan den schitterenden en eervollen stoet, dien gij bijeen zult brengen, om de lijkstatie te vergezellen en te begeleiden. Weet gij wat u nog rest om dit alles te bekroonen? Dit is, om het houden der lijkrede op te dragen aan het *Journal des Débats*, hetwelk *Napoleon* bestempelde met de benamingen van koord-danser, loodkleurigen Korsikaan met het tijgersoog, vloekbaren dwingeland, eerloozen overweldiger en krokodil.

— De heer *Robiquet*, een Fransch civiel Ingenieur, die zich gedurende vijf jaren op het eiland Corsica heeft opgehouden, deelde onlangs aan de Fransche Akademie van wetenschappen de navolgende bijzonderheden omtrent hetzelve mede: Van 1832 tot 1836 werden er, op eene bevolking van 200,000 zielen, 330 moorden en 448 zware verwondingen gepleegd; $\frac{7}{8}$ der moorden, $\frac{1}{5}$ der verwondingen geschiedden door middel van vuurwapenen. In de maanden December, Januarij en Februarij, waren deze aanslagen op het leven het menigvuldigste, hetwelk waarschijnlijk aan het gemis van werk in die maanden moet worden toegeschreven.

— Alle onzekerheid omtrent de expeditie in Afrika is opgehouden door de volgende telegraphische depêche, door den Maarschalk *Vallée* den 13 Mei van Teniah de Mouzaya afgezonden:

De bergengte van Mouzaya is gisteren, na een schitterend gevecht tegen al de troepen van *Abdel-Kader*, door het leger ingenomen.

Het leger baant den weg, welke naar Medeah moet geleiden.

Onze verliezen zijn niet aanmerkelijk geweest.

De Prinsen zijn welvarend.

— Twee andere depêches uit Toulon melden, dat die bergengte door 6000 Arabieren, onder welke 25,000 man geregelde troepen, verdedigd werd, en dat de Prinsen zeer veel deel aan de gevechten hadden genomen. Het verlies der Franschen wordt slechts op 50 man dooden en 150 gekwetsten geschat.

— Dit Medeah, waarvan in de eerste depêche melding wordt gemaakt, is reeds door den Generaal *Clausel* in 1830 bezet, doch het volgende jaar door den Generaal *Berthezène* verlaten geworden. Het is een der gewigtigste punten.

BELGIE.

— De beraadslagingen over de leeningswet van 90,000,000 fr. duurden in de Kamer der Vertegenwoordigers nog voort. Er zijn wel leden, die deze som tot 60,000,000 willen verminderen; echter gelooft men algemeen, dat het gevraagde zal worden toegestaan.

— De Minister van Financiën heeft bij de Kamer van Afgevaardigden nog een krediet van 660,000 fr. aangevraagd, om gronden, die aan het paleis van Laeken behooren, aan te koopen.

— De Baron *van der Smissen* heeft zich bij den Auditeur-Generaal van het hoog-militair geregtshof aangemeld, om zich gevangen te stellen en van de vroeger tegen hem uitgesproken veroordeeling te zuiveren. De Auditeur heeft echter aan zijn verlangen geen gehoor gegeven, waarop *van der Smissen* daarvan door eenen deurwaarder, die hem vergezelde, proces-verbaal heeft doen aanteekenen.

In de Vergadering van het Leydsch Departement der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*; gehouden den 23 April 1840, is uitgebragt het navolgend VERSLAG wegens den STAAT van de *LEYDSCHE SPAARBANK:*

De Commissie, dit Jaar benoemd tot het opnemen van den Staat der *Leydsche Spaarbank* sedert 1830, heeft te gemakkelijker aan haren last kunnen voldoen, naarmate haar de volledigste inzage is gegeven van alle de Boeken en Effecten, tot dit beheer betrekkelijk. Zij is daardoor al dadelijk overtuigd geworden van de waarheid en juistheid van het goedkeurend berigt, hetwelk jaarlijks, na de noodlottige gebeurtenissen van het Jaar 1830, is uitgebragt door eene buitengewone Commissie van het Departement, ter inzage en opneming van den Staat der Bank, waarop het Bestuur van dezelve telkens diligent werd verklaard, ten aanzien van het geven van de Jaarlijksche opening, waartoe het, volgens de Wetten der Spaarbank, was gehouden.

De Commissie heeft namelijk bevonden, dat in alle de Jaren, gedurende welke de opneming van den Staat der Spaarbank, uithoofde van den drang der omstandigheden, door eene bijzondere Commissie heeft plaats gehad, het Bestuur steeds op dezelfde naauwkeurige wijze, als vroeger, is te werk gegaan, en dat alle de boeken de volledigste blijken dragen van die netheid, juistheid en gemakkelijkheid van beheer, welke bij de eerste inzage reeds de volledigste overtuiging van deszelfs deugdelijkheid geeft.

De ingelegde Gelden en alzoo de Schuld der Bank bedroeg op het einde van het Jaar 1829 *f* 476,396.93, op 2158 boekjes, welker waarde, door één gerekend, voor ieder bedroeg *f* 220.75.

In het Jaar 1830 werd ingelegd	*f* 104,219.97⁵.	
Maar er werd teruggevraagd	- 211,196.17⁵.	
dus . .	*f* 106,976.20	meer dan de ingelegde som.
In het Jaar 1831 werd slechts ingelegd .	*f* 42,180.72⁵	
en teruggevraagd	- 107,542.72	
dus . .	*f* 65,361.99⁵	meer dan dan de inleg.

Onder zulke omstandigheden, bij den plotselijken en sterken teruggang van den prijs der Nationale Effecten, liep het bestaan van de Bank groot gevaar en derzelver ontbinding scheen onvermijdelijk; men zocht te vergeefs hulp, waar men die had mogen verwachten; doch dezelve daagde van eene zijde, welke zich niemand had kunnen of durven voorstellen. Door de edelmoedigste ondersteuning, geheel belangloos niet alleen, maar altijd veel opofferende, en met een mogelijk verlies van een alleraanzienlijkst Kapitaal, werd het Bestuur van de Spaarbank in staat gesteld de teruggevraagde gelden, buiten schade voor het fonds van de Bank, ten volle te kunnen betalen en zonder eenige andere vrees van nadeel voor hen, die hun geld ter bewaring aan de Bank bleven toevertrouwen, dan dat, hetwelk door nog meerdere daling der Effecten of andere onvoorziene rampen zou kunnen veroorzaakt worden. Wie Christelijke liefde oefent, wenscht geheimhouding bij de menschen; en dankbare en eerbiedige bescheidenheid gedoogt niet te willen navorschen, hetgeen de grootste edelmoedigheid in de stille binnenkamer heeft

bewerkstelligd. Dit alleen moge ieder weten, en mag niet verzwegen worden, dat elk, die in 1830 Deelhebber was in de *Leydsche Spaarbank*, de grootste verpligting heeft aan de onbekende wijze, op welke hij voor schade, zelfs voor de minste, behoed is; en hij zal zijne dankbare bede met reeds zoo vele opgezonden verzuchtingen vereenigen tot Hem, die zijne goede gaven ook toeschikt aan dezulken, welke daarvan tot zijne oogmerken gebruik maken, en den Hemelschen schat boven den aardschen stellen.

De Voorzienigheid heeft dan ook die Christelijke edelmoedigheid bekroond. De *Leydsche Spaarbank* behield haar crediet, bleef staande op den ouden voet, nam meer en meer toe in wezentlijk nut en beantwoordde op de meest voldoende wijze aan hare inrigting.

In 1832 bedroeg de inleg reeds weder, daaronder de Intressen begrepen, *f* 53,908. 12⁵, dus bijna *f* 11,000 meer dan in het vorig Jaar.

De teruggevraagde gelden liepen nog wel *f* 70,532. 88⁵, echter *f* 37,000 minder dan in het Jaar 1831.

In het Jaar 1833 klom de inleg tot	*f* 81,264. 13⁵.
In 1834 bedroeg dezelve	- 97,465. 87.
In 1835 —— ——	- 104,413. 18⁵.
In 1836 —— ——	- 125,137. 24.
In 1837 —— ——	- 111,978. 17⁵.
In 1838 —— ——	- 139,278. 38.
In 1839 —— ——	- 138,729. 07.

terwijl over de 7 laatstgenoemde Jaren minder is teruggevraagd dan ingelegd *f* 179,498. 40⁵.

De geheele schuld der Bank, het bedrag namelijk der ingelegde gelden met de renten, beliep op het einde van het Jaar 1839, over 3136 Deelhebbers, *f* 457,932. 38.

Het getal van Deelhebbers was nimmer tot die hoogte geklommen, en juist hierin mogt het Bestuur ook bekrooning op haar beheer ondervinden; immers op het einde des Jaars 1829 had de inleg de grootste hoogte bereikt over alle de Jaren van het bestaan der Spaarbank, te weten *f* 476,296. 93, en wel over 2158 Deelhebbers.

	In 1830 verminderden deze tot	1979,
	In 1831 —— —— — — . . .	1726,
	In 1832 —— —— — — . . .	1667, doch derzelver
getal bedroeg	In 1833 reeds weder	1926,
	In 1834 —— ——	2120,
	In 1835 —— ——	2346,
	In 1836 —— ——	2523,
	In 1837 —— ——	2794,
	In 1838 —— ——	2913, en
	In 1839 —— ——	3136.

Dit groot getal Deelhebbers op het einde van 1839, een derde meer dan in 1829, toen het Kapitaal bijna *f* 20,000 hooger was, geeft een blijk, dat de inleg van ieder, door één gerekend, veel minder moet bedragen, en het ingelegd Kapitaal van elk zich tot kleinere sommen bepaalt, dan vroeger, en wel tot *f* 136. 45 ieder boekje.

Door deze soort van inleg, het gevolg der voorzigtige en doelmatige maatregelen van het Bestuur, beantwoordt de Inrigting aan haar eerst en voornaam doel, de bewaring van kleinere Spaarpenningen; gelijk dan ook de groote hoeveelheid van geringe sommen, welke ingelegd worden, ten bewijze strekt, dat hoe langer hoe meer de handwerksman en arbeidende volksklassen aan eene voor hen ingestelde Inrigting beginnen deel te nemen; en het ware te wenschen, dat ieder, die zulks, vooral in den zomertijd, doen kan, tegen den winter menigen penning wilde besparen, die nu in brooddronkenheid, vooral in misbruik van sterken drank, ten nadeele van Vrouw en Kinderen, of van zich zelven wordt verspild; hierdoor zou menigeen zich de door onnutte, ja onzedelijke vertering, op den hals gehaalde schande besparen van, door noodzakelijke bedeeling, tot een kostbaren last voor anderen te zijn en zich daarentegen de zelfsvoldoening verschaffen van door goed overleg in eigen behoefte te voorzien.

Voor de bovengemelde Schuld der Bank tot *f* 457,932. 38 was een meer dan voldoend fonds in Effecten en Gelden aanwezig.

Gelijk vroegere Commissien steeds Verslag deden van een gunstigen staat der Spaarbank en van eene meest rigtige Administratie, zoo mogt ook deze de duidelijkste bewijzen erlangen niet alleen van de steeds ijverige werkzaamheid van het Bestuur, maar ook van de inrigting zijner verantwoording op eene wijze, welke de juistheid van het beheer bij den eersten opslag voor ieder aanschouwelijk, duidelijk en verstaanbaar maakt.

Verdienen al de Leden van het Bestuur der Spaarbank, inzonderheid de *Penningmeester*, steeds de dankbare erkentenis van ieder Deelhebber, zij verdienen die bovenal na een zoo moeijelijk doorgeworstelden tijd. Ieder hunner mag reeds de aangenaamste zelfvoldoening genieten en de bewustheid zijner werkzaamheid, ten dienste van het algemeen; zonder eigen voordeel; de overtuiging, deze Inrigting in stand gehouden te hebben en dezelve meer en meer aan hare bestemming te zien beantwoorden, is de edelste belooning voor Christelijke welwillendheid.

Tot verdere instandhouding onzer Spaarbank, ook in tegenspoedige omstandigheden, waarin niet altijd zulke middelen te verwachten zijn, als in de ondervonden bijgelegenheid zijn aangewend geweest, heeft het Bestuur der Bank dan ook bedacht moeten zijn, op de voordragt van zoodanige wijzigingen in het Reglement; als zouden kunnen strekken, om bij onverhoopte groote daling van fondsen, de belangen van ieder Deelhebber te bevorderen en zijne oogmerken van besparing te verzekeren; en moge de aanneming van die wijzigingen en een daarop gevolgd algemeen inleggen van zulke penningen als bespaard kunnen en behooren te worden, de erkentelijke dankbetuiging zijn voor de edelmoedige wijze, waarop men alle verlies heeft afgekeerd van eene volksklasse, wier welzijn men door menigvuldige en moeitevolle werkzaamheden wil behartigen, en die, door eigene spaarzaamheid en het aanbrengen van menigen penning, ook zelfs den geringsten, de werkzaamheden van de Leden van het Bestuur wel zal vermeerderen, maar juist daardoor aan [illegible] len besteden, zal veraangenamen.

Vervolgens is het gewijzigd Reglement voor de Bank, op prae advijs van de tot deszelfs onderzoek benoemde Commissie, met algemeene stemmen aangenomen, om van den eersten Julij dezes Jaars af te worden gevolgd.

Voor Extract uit het verhandelde ter Vergadering.
H. C. HUYSER, *Secretaris*.

PROMOTIEN AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 22sten Mei, de heer J. G. A. Gouverneur, van Breda, in de Regten, na het verdedigen zijner Dissertatie: *de modis quibus matrimonium dissolvitur Jure Neerlando*.

Dienzelfden dag den heer J. A. A. Leemans, van Zalt-Bommel, in de regten, na het verdedigen zijner Dissertatie: *de crimine incendii*.

Z E E - T IJ D I N G.

In Tessel binnengekomen H. R. Dokman en J. H. Duintjer, van Stockton, C. Mitchisen, R. Shepherd, J. Cuthberton, C. Lee en J. Boot, van Sunderland, G. Gray, J. Stephens, J. Bell en E. Faulkner, van New Castle, W. A. Wykman, van Dantzig, W. H. Mulder, van Cockenziel, H. G. Pot, van Stadthill, T. C. Olsen, L. Andersen, J. F. Schroeter en H. J. Boug, van Drammen.

In het Vlie en Tersch. niets gepasseerd.

De schepen *Johanna Margaretha*, Kapt. R. J. Brons, en *de Welvaart*, Kapt. H. W. Velt, beide van Koningsbergen naar Amsterdam, zijn, volgens partikulier berigt den 20 Mei in het Vlie binnengekomen.

Het schip *Earl Talbot*. Kapt. J. Stock, van Sunderland naar Schiedam, is, volgens een brief van Helvoet van den 20 Mei, dien nacht op den Hindert gestrand en verbrijzeld, doch het volk gered en te Helvoet aangebragt.

Het schip *Concordia*, Kapt. J. T. van Dyk, van Macdaff naar Stettin, met schade te Delfzijl binnen (bevorens gemeld), heeft na volbragte reparatie, den 18 Mei de reis voortgezet.

De schepen *Aert van Nes*, Kapt. J. H. Bodeman, van Amsterdam naar Padang, *Gratitude*, Kapt. T. Lloyd, van Rotterdam naar Cardiff, en *Anna Elizabeth*, Kapt. S. Harkes, van Amsterdam naar Havre, zijn tusschen den 14 en 17 Mei Deal gepasseerd.

Het schip *Eliza*, Kapt. C. Fertig, met 4000 gedroogde en 3000 gezouten huiden, van Montevideo, te Cowes binnen, is op bekomen order, den 18 Mei naar Amst. verzeild.

Het schip *Thorn*, Kapt. Miller, van Boston naar Amsterdam, laatst van Faijal, was den 17 Mei op de hoogte van Dartmouth.

Arrivementen: Te St. Helena Kapt. H. Currie, van Batavia naar Amsterdam; te St. Ubes R. J. Kranenburg, van Rotterdam, P. Poldervaart, van Dordrecht; te Lissabon H. Minoltz, van Emden, C. van der Drift, van Amsterdam; te Havre J. H. Vasse, en te Gravesend J. Fife, beide van Rotterdam, D. J. Bies, van Workum; te Hull D. Ouwehand en C. H. Kraanstuiver, van Amsterdam, E. R. Zoutman, van Zwolle, W. Bouch, van Rotterdam; te Stockton J. Elliott, en te Sunderland W. Anderson en R. Dixon, allen van Amsterdam, Kapt. James, J. Hutchenson en R. Robinson, van Rotterdam, K. H. Plukker, van Harlingen; te Aberdeen J. Baxter, van Rotterdam.

*** De Staatsraad, Gouverneur van Zuid-Holland, herinnert bij deze, alle Houders van Pretentien, zoo ten laste van het Rijk als van de Provinciale Administratie in Zuid-Holland, over de dienst van 1839, dat de tijd tot het indienen van hunne Rekeningen of Declaratien, ten gevolge der bepalingen, vervat in de wet van den 8sten November 1815, (*Staatsblad* N°. 51), met den laatsten Junij zal eindigen, en er alzoo *na* dien dag geene zoodanige Declaratien meer kunnen worden aangenomen; noodigende hij mitsdien de belanghebbenden uit, om dezen uiterlijken termijn niet af te wachten, en om althans vóór den afloop van denzelven, hunne stukken in te zenden aan die Autoriteit of dien Ambtenaar, van wien zij den last, welke betrekking heeft tot het object hunner onbetaalde Pretensie, bekomen hebben.

's Gravenhage, den 20sten Mei 1840.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
Van der Duyn.

PRIJS-COURANT VAN EFFECTEN.

Amsterdam, 23 *Mei* 1840.

Nederlanden.			Gebl.
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$ pC.	$53\frac{1}{4}$ à $53\frac{3}{8}$	$53\frac{1}{4}$
Dito ——	5 —	$100\frac{1}{4}$ à $100\frac{3}{8}$	$100\frac{5}{8}$
Uitg. ——	......	— à —	—
Kans-Biljetten	......	$24\frac{1}{4}$ à $24\frac{1}{2}$	$24\frac{3}{8}$
Amort. Syndic.	$4\frac{1}{2}$ —	$92\frac{1}{4}$ à $92\frac{1}{2}$	$92\frac{3}{8}$
—— ——	$3\frac{1}{2}$ —	$76\frac{1}{2}$ à 77	$76\frac{13}{16}$
Hand.-Maats.	$4\frac{1}{2}$ —	$180\frac{1}{4}$ à $180\frac{3}{4}$	$180\frac{5}{8}$
Nieuwe dito..	$4\frac{1}{2}$ —	— à —	—
Aandl. H. Spoorw.	—	— à —	—
Rijn-Spoorw.	$4\frac{1}{2}$ —	$100\frac{3}{4}$ à $101\frac{1}{4}$	101
Frankrijk.			
Inschr. Grb.	3 pCt.	— à —	—
—— ——	5 —	— à —	—
Rusland.			
Gb. *H.* & C°. 1798	5 pCt.	$105\frac{3}{4}$ à $106\frac{1}{4}$	106
—— $18\frac{28}{29}$	5 —	$105\frac{3}{4}$ à 106	—
Ins. en Certif.	6 —	— à —	—
—— $18\frac{31}{33}$	5 —	$98\frac{3}{4}$ à $99\frac{1}{4}$	99

Pruissen.			Gebl.
Geldl. te *Lond.*	4 pCt.	— à —	—
Aandeelen van dito..		— à —	—
Spanje.			
Nieuwe 1835 à 35	5 pCt.	$26\frac{1}{4}$ à $26\frac{3}{8}$	$26\frac{1}{8}$
Dito onbep. st....	—	— à —	—
Dito passive....	—	$7\frac{1}{4}$ à $7\frac{3}{8}$	$7\frac{3}{8}$
Dito uitgest.	—	— à —	—
Coupons Ard......	—	19 à —	—
Oostenrijk.			
Obl. *Goll* & C°.	5 pCt.	— à —	—
Certificaten...	$2\frac{1}{2}$ —	— à —	—
Neg. Metaliek	$2\frac{1}{2}$ —	— à —	—
Idem	5 —	— à —	—
Dito in *Lond.*	5 —	— à —	—
Bank-Actien..	3 —	— à —	—
Napels.			
Certificaten...	5 pCt.	— à —	—
Dito in *Napels*	5 —	— à —	—

De Prijs van de BOTER aan de Waag binnen Leyden,
Zaturdag den 23. *Mei* 1840.
Van 36 tot 40 à 41 gulden.

Arnhem den 22 Mei. Gisteren is door den Grooten Kerkenraad der Hervormde Gemeente alhier, van het vroeger opgemaakt *Drietal* Predikanten beroepen, de Wel-Eerw. Heer *Hoijer*, Predikant te Bommel.

*** Het *Bestuur der Leydsche Spaarbank* berigt aan het Publiek, dat de WETTEN dezer Bank, zoo als dezelve door het Departement der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen* alhier, den 23 April 1840 gewijzigd zijn, om van den 1sten Julij 1840 af te worden gevolgd, voor een ieder verkrijgbaar zijn bij de Heeren D. du MORTIER en ZOON, en bij den Bode van de Spaarbank, M. van der ARK, in de Nieuwsteeg.

Leyden den 20 *Mei* 1840.

Namens het Bestuur,
A. LIBRECHT LEZWYN, *Penningmeester*.

*** De Arrondissements-Regtbank te *Leiden*, heeft bij Vonnis van den 29 Mei 1840, behoorlijk geregistreerd, in staat van Faillissement verklaard: MATTHIAS JOHANNES PETERSEN, *Schoenmaker*, en PETRUS de RIDDER, *Winkelier en Slijter in Sterke Dranken*, beide wonende te Leyden; ingegaan het eerste den 13den en het tweede den 15den Mei 1840. Benoemd tot *Regter-Commissaris* de Heer Mr. H. P. J. TOLLENS, *Plaatsvervangend Regter* bij de voorz. Regtbank, en tot *Curator* Mr. J. L. KLAVERWIJDEN, *Advocaat*, wonende te Soeterwoude.

*** Heden avond verloste zeer voorspoedig van een welgeschapen ZOON C. J. G. de CONINGH, geliefde Echtgenoote van

Leyden 21 Mei 1840. S. J. le POOLE.

*** Wij betuigen bij deze onzen hartelijken dank aan allen, die ons de ondubbelzinnigste bewijzen hunner deelneming in ons zoo smartelijk verlies gegeven hebben, met aanbeveling in hun toegenegen en Christelijk aandenken.

Leyden W. N. MUNTING,
den 25 Mei 1840. J. M. MUNTING,
geb. de Jong.

*** Voor de zoo veelvuldige blijken van deelnemende belangstelling, zoo gedurende de ziekte, als bij het overlijden van onzen Wel-Eerwaarden Heer T. L. J. SWAANENBURG, *Catholijk Priester en Pastoor te Leyden*, betuigt de Familie langs dezen weg, haren erkentelijken en onuitwischbaren dank; en het aandenken aan zoo vele blijken van meewarig en regtschapen gevoel, zoo ruim geschonken, zal haar steeds eene troostende herinnering zijn.

*** Alle degenen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan JACOB van der BIE, in leven *Timmerman*, gewoond hebbende te Leyderdorp, en aldaar op den 8sten April 1840 overleden, worden verzocht daarvan opgaaf of betaling te doen, ten Kantore van den Notaris C. KLAVERWIJDEN, te Soeterwoude, vóór of op den 8sten Junij aanstaande.

*** TE KOOP, voor eenen matigen Prijs, om dadelijk te aanvaarden: Een zeer aangenaam gelegen WOONHUIS, binnen de Stad Leyden, met verscheiden Behangen Kamers, Gemakken, enz., waarachter een groote Tuin, met vrijen uitgang. Te bevragen met *franco*-Brieven, onder letter A, bij den Boekhandelaar C. G. MENZEL alhier.

*** De Boekhandelaar P. ENGELS geeft heden uit:

PLAAT der MASKERADE,
gehouden door H. H. Studenten der Leydsche Hoogeschool,
op den 8sten Februarij 1840,
voorstellende: *den Intogt van Hertog JAN VAN BEIJEREN,*
binnen deze Stad, den 18*den Augustus* 1420.

Prijs: Ordinaar Papier,	Chineesch Papier,
bij Inteekening . . *f* 2.—	bij Inteekening. . . *f* 2.50.
buiten Inteekening . - 2.50.	Buiten Inteekening. . - 3.—

*** Bij den Boekhandelaar A. KLOOTS, te 's Gravenhage, wordt uitgegeven en is alom verkrijgbaar:

B IJ B E L S C H D A G S C H R I F T,
ter bevordering van huisselijk geluk; of
AANLEIDING tot GODSDIENSTIGE OVERDENKINGEN
op iederen dag des jaars 1840.

Deze Jaargang zal weder met twee fraaije Platen worden versierd, en op velijn papier, in twaalf Afleveringen, ieder à 40 cents, worden uitgegeven. En op gewoon drukmediaan, zonder Platen, tegen 30 cents. De Afleveringen zien steeds eene maand vooruit het licht.

Zoo kan men zich dan, *voor eenen enkelen cent daags*, op iederen dag van het jaar en op eene gepaste wijze, den schat der uitnemendste kennis, welke hier, door onderscheidene verdienstelijke Leeraren, ter bevordering van de huisselijke godsdienst en tot ware vergenoeging des levens, wordt aangekweekt, zien opengelegd; terwijl de toenemende belangstelling van een beschaafd en godsdienstlievend Publiek in dit Werk, waarin Uitgever en Medearbeiders zich dankbaar mogen verheugen, zulk eenen goedkoopen druk, ondanks de vele bezwaren, waarmede de uitgave van hetzelve vergezeld gaat, onder den Goddelijken zegen, mogelijk gemaakt, en wegens het nut en de waarde van een *Bijbelsch Dagschrift*, dat *elkander vermaant te allen dage*, beslist heeft; gelijk daarvan dan ook, door al onze Tijdschriften, steeds op de gunstigste wijze verslag is gedaan.

Bij de Wed. ANTHONY de KLOPPER en ZOON, te Leyden.